

**Model działania
Centrów Aktywności
Lokalnej we Wrocławiu**

**SIEĆ
CENTRÓW
AKTYWNOŚCI
LOKALNEJ**

Model działania Centrów Aktywności Lokalnej we Wrocławiu

Model ten jest ramowym opisem zadań realizowanych na rzecz społeczności lokalnych we współpracy Gminy Wrocław z organizacjami pozarządowymi. Model dotyczy podstawowych wartości, kompetencji oraz praktyk realizowanych poprzez Centra Aktywności Lokalnej (CAL) na rzecz mieszkańców i mieszkank Wrocławia w ich lokalnych społecznościach. Jest on także podstawą programowania działań w konkursach na realizację zadań ogłaszanych przez Gminę Wrocław w ramach partnerskiej współpracy z sektorem organizacji pozarządowych.

Czym są Centra Aktywności Lokalnej?

W Strategii rozwoju współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2018–2022 znajdujemy wyjaśnienie, czym są centra lokalne:

“przestrzenie stwarzające warunki do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, wspólnot sąsiedzkich, nieformalnych grup i inicjatyw, które mają znaczny wpływ na jakość życia wrocławian. Centra lokalne często tworzą się wokół organizacji pozarządowych, które udostępniając swoje zasoby (przestrzeń, majątek i kapitał intelektualny) tworzą warunki do rozwoju aktywności obywatelskiej, np. w ramach osiedla”.

Na podstawie wrocławskich doświadczeń, w odniesieniu do CAL każdorazowo mówi się o dwóch kwestiach:

1. CAL to zbiór praktyk społecznych: diagnozowanie wyzwań i odpowiadanie na potrzeby społeczności lokalnej, sieciowanie lokalnych partnerów, praca ze społecznością lokalną realizowana w duchu partycypacji społecznej.
2. CAL to zasoby niematerialne (potencjał wiedzy, kapitału społecznego oraz doświadczenia kadry organizacji pozarządowej i jej kontrahentów) oraz zasoby materialne (miejsce, budynki, wyposażenie pomieszczeń, urządzenia, materiały animacyjne).

CAL to szczególne podejście do pracy ze społecznością lokalną. Centra służą integrowaniu i wzmocnieniu społeczności lokalnej, budowaniu trwałych relacji pomiędzy ludźmi pochodzącymi z różnych środowisk. Na poziomie polityk miejskich CALe są narzędziem tworzenia silnych społeczności lokalnych.

CAL inicjuje organizacja pozarządowa – podmiot prowadzący – której potencjał kadrowy, kompetencje, znajomość środowiska lokalnego oraz rozpoznanie jego potrzeb są

niezbędną podstawą działania. Pożądane jest, by CAL prowadzony był w budynku przeznaczonym dla takiej działalności, z przynależącą przestrzenią rekreacyjną np. trawnikiem, ogródkiem, placem zabaw, altaną itp.

Fizyczna przestrzeń CAL – miejsce – jest jednym z narzędzi zakorzeniania się w społeczności, współtworzenia ze społecznością przestrzeni otwartych na różnorodność osób i działań, a także zapewniającym ciągłość i trwałość podejmowanych inicjatyw.

Wartości i działania Centrów Aktywności Lokalnej

Idea działania CAL wyraża się w Modelu poprzez opis wartości i metody działań. Są one wspólne dla wszystkich wrocławskich Centrów. Kluczowe wartości CAL to: solidarność, otwartość na różnorodność, spójność i powszechny charakter działań. Istotny jest proces długofalowego wzmocnienia tożsamości i społecznej aktywności członków lokalnej wspólnoty. Oznacza to w szczególności, że podmiot prowadzący CAL – organizacja pozarządowa – pracuje na rzecz i w ramach określonej społeczności lokalnej. Siłą CAL jest to, że każdy z nich ma niepowtarzalny charakter, łączący się z rozpoznaną specyfiką społeczności oraz z jej potrzebami i aktywnością.

Warunki tworzenia oraz działalność Centrów Aktywności Lokalnej

Podmiot prowadzący CAL powinien być zakorzeniony w społeczności, w której działa. Jeżeli to nie jest możliwe, wówczas rozwijanie CAL wymaga na początku „wejścia” w społeczność i zdobycie jej zaufania, a w efekcie zapracowania sobie na określenie „nasze centrum”. Proces ten pozwala na zakorzenianie się w społeczności lokalnej. Charakterystyczny on jest dla pilotażowej fazy tworzenia CAL.

Do podstawowych metod pracy CAL należy zaliczyć:

- identyfikacja potrzeb społeczności lokalnej,
- organizacja aktywności społeczności lokalnej,
- rozwijanie i proponowanie działań w przestrzeniach publicznych,
- wszelkie formy pracy ze społecznością lokalną służące podejmowaniu wspólnych działań na jej rzecz,
- inicjowanie oraz wzmocnianie współpracy między lokalnymi interesariuszami (sieciowanie).

Pożądane efekty pracy ze społecznością lokalną, rozwijane w ramach CAL i będące wyznacznikami jej sity, to m.in.:

- wzmocnianie relacji międzyludzkich,
- wzmocnianie potencjału i aktywności społeczności lokalnej,
- przejmowanie odpowiedzialności przez społeczność lokalną i jej przedstawicieli,
- budowanie i animowanie partnerstw lokalnych,
- budowanie tożsamości lokalnej,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W efekcie podejmowanych działań, w dłuższej perspektywie, CAL ogniskuje aktywność lokalnej społeczności i zwiększa jej zdolność do tworzenia silnych więzi.

Partnerstwo lokalne

Partnerstwo lokalne jest jednym z podstawowych narzędzi sieciowania lokalnych interesariuszy. Tworzenie sprawnych i silnych partnerstw lokalnych jest pożądanym celem działalności CALi.

Model CAL nie wskazuje sposobu oraz metod tworzenia partnerstw. W każdym przypadku natomiast ważne jest angażowanie się CAL w tworzenie lub współtworzenie partnerstwa. Jednym ze sposobów tworzenia partnerstwa lokalnego jest ten, w którym animatorem, podmiotem wiodącym w fazie powstawania partnerstwa, jest operator CAL. Innym sposobem jest aktywne włączanie się CAL w już istniejące partnerstwo lokalne.

Celem partnerstwa jest realizowanie zadań szczególnie istotnych dla lokalnej społeczności. Partnerstwo zakłada cykliczną i dobrowolną współpracę podmiotów na rzecz osiedla poprzez zdiagnozowanie wyzwań, określenie priorytetów, ustalenie sposobu działania na rzecz realizacji potrzeb społeczności. Partnerstwo lokalne łączy potencjały partnerów w celu działania na rzecz osiedla (obszaru) i jej społeczności, nie ograniczając ich autonomii.

Pożądanymi partnerami są m.in.: rady osiedla, organizacje pozarządowe, Zespoły Terenowej Pracy Socjalnej MOPS, szkoły, biblioteki, instytucje kultury, straż miejska, lokalny biznes (działający na obszarze partnerstwa lub zainteresowany tym obszarem), organizacje kościelne i związki wyznaniowe, liderzy społeczni, liderzy nieformalnych grup osób mieszkających i użytkowników obszaru.

Szczególnym partnerem w procesie wzmocnienia społeczności lokalnych i jedynym, który pochodzi z wyborów powszechnych na osiedlu jest rada osiedla. Zadania i kompetencje Rady Osiedla określa jej Statut. Rada Osiedla reprezentuje mieszkańców Osiedla wobec organów Miasta. Obszarem działania Rady Osiedla jest administracyjny teren osiedla. Obszar oddziaływania CAL nie jest regulowany administracyjnie, kształtuje się w praktyce działania, może obejmować osiedle, jego część lub oddziaływać na obszar i mieszkańców więcej niż jednego osiedla. Naczelną zasadą współpracy są działania na rzecz osiedla i jego mieszkańców i mieszkańek.

Centra Aktywności Lokalnej w Sieci – Grupa SCAL i Zespół Stały

W celu wymiany doświadczeń oraz koordynacji wspólnych zadań jednostek Gminy i partnerów społecznych w działaniach na rzecz społeczności lokalnych stworzone zostały:

1. Sieć Centrów Aktywności Lokalnej (SCAL)

Sieć Centrów Aktywności Lokalnej to nieformalna grupa podmiotów prowadzących CAL lub pracujących ze społecznością lokalną, działająca zgodnie z metodyką działania grup dialogu społecznego. Jej celem jest wspieranie polityki decentralizacyjnej Prezydenta Wrocławia m.in. poprzez utrzymanie oddolnego charakteru lokalnych inicjatyw, wymianę doświadczeń pomiędzy operatorami tworzącymi CAL oraz wypracowanie i popularyzację zasad dobrych praktyk w ramach Modelu CAL.

Sieć Centrów Aktywności Lokalnej w swojej działalności koncentruje się m.in. na:

- tworzeniu i rozwijaniu dobrych praktyk pracy ze społecznością lokalną w ramach Modelu CAL,
- rozwiązywaniu bieżących zagadnień oraz wymiany doświadczeń w prowadzeniu CAL,
- rozwijaniu współpracy pomiędzy operatorami CAL oraz partnerami pracującymi ze społecznością lokalną,
- popularyzacji Modelu wśród przedstawicieli sektora organizacji pozarządowych,
- procesie konsultacji programów i narzędzi miejskich skierowanych do społeczności lokalnej,
- współpracy z jednostkami miejskimi realizującymi zadania na rzecz społeczności lokalnych.

Animatorem sieci jest jedna z organizacji pozarządowych należących do SCAL. Uczestnictwo operatorów CAL w Sieci jest dobrowolne. Zasady uczestnictwa w Sieci innych organizacji pozarządowych, nie będących operatorami CAL, określają organizacje należące do sieci. Aktualne informacje na temat działania Sieci oraz dane kontaktowe są dostępne na www.facebook.com/SCALWroclaw oraz na stronie www.scalwroclaw.org.

2. Zespół Stały ds. CAL

Zespół roboczy powołany w marcu 2019 r. z inicjatywy Departamentu Spraw Społecznych oraz partnerów: Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych (lider wdrażania „Strategii rozwoju współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2018–2022”) i Stowarzyszenia Żółty Parasol. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Departamentu Spraw Społecznych, Wydziału Partycypacji Społecznej, Wydziału Kultury, Biura Rozwoju Wrocławia Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego, Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych i innych przedstawicieli SCAL Wrocław.

Dzięki zespołowi (przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji samorządowych) i sieci (przedstawiciele organizacji pozarządowych) możliwe jest partycypacyjne, oddolne tworzenie efektywnego wrocławskiego Modelu Centrów Aktywności Lokalnej, który jest wpisany w system programów miejskich i zgodny z lokalnymi warunkami życia.